

**O‘ZBEKISTON REPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

QARSHI DAVLAT UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Ilmiy ishlar va innovatsiyalar
bo'yicha prorektor
I. Bekpulatov
_____ 2026 y.

**13.00.02- TA'LIM VA TARBIYA NAZARIYASI VA METODIKASI
IXTISOSLIGI BO'YICHA KIRISH IMTIHONI DASTURI**

Tuzuvchilar:

p.f.d., professor R.D. Shodiyev

p.f.d.(DSc), professor Sh.O' Nurullayeva

p.f.d.(DSc), professor . I.B Kamolov

Ushbu dastur universitet Kengashining 20 26 yil “ 27 ” avgust dagi
1 -sonli majlisida tasdiqlangan

Qarshi - 2026 y.

KIRISH

Kirish imtihoni tadqiqotchilarning ilmiy-tadqiqot va amaliy-eksperiment faoliyatiga tayyorlik darajasini aniqlash, sohadagi muammolarni tahlil qilish, ularni tadqiq qilishning zamonaviy usullarini tanlash, umuman, ilmiy-tadqiqot ishini samarali tashkil qilish tajribalarini aniqlash imkoniyatini beradi.

13.00.02- Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi ixtisosligi bo'yicha kirish imtihoni tadqiqotchilarni ilmiy-tadqiqotga tayyorlik darajasini attestatsiya qilishning an'anaviy shakllaridan biri hisoblanadi. Shu bilan birga, amaliy tadqiqotlarning doimiy ravishda evolyutsiyalashib borayotgan muhitida tadqiqotchilarning ilmiy-tadqiqot ishlarini yuqori sifat darajasida bo'lishini ta'minlash matematik-fizika ta'limining ko'p bosqichli rivojlanish etapida alohida ahamiyat kasb etadi.

Mazkur imtihon dasturi 13.00.02- Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi ixtisosligi pasportiga mos keladi.

Dastur quyidagi kurslarga asoslanib tuzildi:

- Pedagogikaning umumiy asoslari;
- Boshlang'ich ta'lim pedagogikachi, innovatsiyasi, integratsiyasi
- Mutaxassislik fanlarini o'qitish;

KIRISH IMTIHONI MUNDARIJASI VA MAZMUNI

I darajali savollar (oson)

1. O'zbekiston Respublikasida "Ta'lim to'g'risida" Qonuni.
2. Axloqiy tarbiyaning mazmuni va mohiyati.
3. O'quv adabiyotlari va ularning turlari.
4. Pedagogika fanlarini o'qitishda pedagogik va axborot texnologiyalarni ishlab chiqish.
5. Pedagogning nutq madaniyati.
6. O'qituvchi shaxsi va uning jamiyatda tutgan o'rni.
7. Uzbekiston Respublikasida ta'lim tizimi. Ta'lim sohasidagi davlat siyosatining asosiy prinsiplari.
8. Pedagog mehnatini tashkil etishning ilmiy asoslari.
9. Akseleratsiya.
10. Ta'lim shakllari. Ta'limni tashxis etish.
11. Didaktik prinsiplar(tamoyillar).
12. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuniga muvofiq ta'lim sifati Davlat ta'lim standartlari (DTS) bilan ta'minlanishi.
13. Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi bakalavr bosqichi DTSlarini tahlil etish.
14. DTS asosida o'quv rejalarini tahlil etish.
15. O'quv rejaları asosida yaratilgan fan dasturlarini o'rganish va tahlil etish.
16. Ta'limda reproduktiv metoddan foydalanish yo'llari.
17. Ta'limning ko'rgazmali metodlari va ulardan foydalanish yo'llari.
18. Pedagogik mahoratni egallash yo'llari.
19. Ta'lim jarayonining ikki yoqlama xarakteri.
20. Ta'limning vazifalari.
21. Eksperiment – ilmiy pedagogik tadqiqot metodi.
22. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining ma'naviy qiyofasi.
23. Boshlang'ich ta'lim texnologiyasining pedagogik asoslari.
24. O'quvchilar bilimni nazorat qilish va baholash yo'llari.
25. Ta'limning darsdan boshqa shakllari.

26. Tarbiyaning ijtimoiy xodisa ekanligi va ajdodlarimiz merosida tarbiya muammolari.
27. Pedagogik jarayonning yaxlitligi.
28. Suhbat – ilmiy pedagogik tadqiqot metodi.
29. Ta'limning amaliy metodlari va ulardan foydalanish yo'llari.
30. O'quv materialini anglash jarayoni.
31. Ta'limning amaliy metodlari.
32. Boshlang'ich ta'limda hikoya metodidan foydalanish.
33. Kuzatish – ilmiy pedagogik tadqiqot metodi.
34. Ma'naviy-axloqiy tarbiyaning vazifalari.
35. Dars tiplari.
36. Shaxsning shakllanishida irsiyatning roli.
37. Shaxsning shakllanishida ijtimoiy muhitning roli.
38. Pedagogik mahorat va uning ta'lim samaradorligini oshirishdagi o'rni.
39. Fuqarolik tarbiyasining vazifalari.
40. Mehnat tarbiyasining vazifalari.
41. O'quv materialini idrok qilish.
42. Kadrlar tayyorlash milliy dasturini amalga oshirishning bugungi kun vazifalari.
43. Ta'lim metodlari.
44. Abu Nasr Forobiy bilish yo'li haqida.
45. Pedagogika fanining manbalari.
46. Kadrlar tayyorlash milliy dasturi pedagogik bilimlar asosidir.
47. Ta'limda reproduktiv metoddan foydalanish yo'llari.
48. Ta'lim mazmunini aks ettiruvchi normativ hujjatlar.
49. Shaxsning shakllanishida ta'lim-tarbiyaning roli.
50. Pedagogika fani, uning predmeti va vazifalari.

II darajali savollar (o'rta qiyin)

1. Ta'limda integratsiyalashgan ta'limning mohiyati.
2. Muloqot madaniyati va ta'lim oluvchining psixologik faoliyati.
3. O'zbekistonda maktab, maorif, ta'lim va tarbiyaning rivojlanish tarixi.
4. Integrativ ta'limning kamchiliklari.
5. Jahoning rivojlangan mamlakatlarida pedagogik fikrlarning xususiyatlari.
6. Pedagogik mahoratni rivojlantirish yo'llari.
7. Fanlararo aloqada matematik modellashtirish.
8. Innovatsion faoliyat tizimi va pedagogning innovatsion faoliyati.
9. Pedagogik texnologiyalarga ilmiy-nazariy yondashuv.
10. Fuqarolik tarbiyasining vazifalari.
11. Ta'limning amaliy metodlari va ulardan foydalanish yo'llari.
12. Ta'lim tizimi va uning turlari.
13. O'quvchilar bilimini nazorat qilish.
14. Boshlang'ich ta'lim texnologiyasining pedagogik asoslari.
15. Ta'limda ko'rgazmalilik qoidasi.
16. Muammoli ta'lim metodi.
17. Eksperiment – ilmiy pedagogik tadqiqot metodi.
18. Tarbiyaning tarixiy, milliy va umuminsoniy xususiyatlari.
19. Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni mustaqil ishlashga o'rgatish yo'llari.
20. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuniga muvofiq ta'lim sifati Davlat ta'lim standartlari (DTS) bilan ta'minlanishi.
21. DTS asosida o'quv rejalarini ishlab chiqish. O'quv rejalarini asosida fan dasturlarining yaratilishi.
22. Fan dasturlari asosida darslik va o'quv qo'llanmalarining yaratilishi. Defektologlar

tayyorlashning huquqiy me'yoriy hujjatlarning yaratilishida uzviylikni ta'minlanishi.

23. Fan dasturi va ishchi fan dasturlarini tahlil qilish.
24. O'quv rejalari asosida yaratilgan fan dasturlarini o'rganish va tahlil etish.
25. Fan dasturlari asosida yaratilgan ishchi fan dasturlarini o'rganish va tahlil etish.
26. O'quv rejalari asosida fan dasturlarining yaratilishi.
27. Fan dasturlari asosida darslik va o'quv qo'llanmalarining yaratilishi.
28. Pedagogika fanlarini o'qitishda pedagogik va axborot texnologiyalarni ishlab chiqish.
29. Didaktik o'yinli texnologiyalarning pedagogika fanlarini o'qitishdagi o'rni.
30. Ta'lim tizimida bilim, ko'nikma va malakalarning to'liq o'zlashtirilishini ta'minlash.
31. Pedagogika fanlarini o'qitishda innovatsion texnologiyalarga asoslangan ma'ruza mashg'ulotlarni loyihalash.
32. Pedagogik faoliyatda kuzatish va tahlil etish.
33. Pedagogika fanlarini o'qitishda muammoli savollar va keys-stadi topshiriqlari.
34. O'qitish jarayonida ta'lim-tarbiyaning uzviyligini ta'minlash, talabalarda ijtimoiy faollik, ongliklikni tarkib toptirish.
35. Talabalar mutaqil ishlarini tashkiliy shakllari va uni bajarilish hamda nazorat qilish mexanizmi.
36. Talabalarining mustaqil ishlarini ilimiy tadqiqotchilik faoliyatiga yo'naltirish mexanizmi.
37. Talabalarining mustaqil ishlari va ularni tahlil etish.
38. Pedagogika fanlarini o'qitishda talabalar mustaqil ta'limini tashkil etish bo'yicha metodik tavsiyalar tayyorlash.
39. Pedagogik muloqot mazmuni va tuzilishi.
40. Pedagogik muloqot omili va xususiyatlari.
41. Pedagogik muloqotning o'ziga xos xususiyatlari.
42. Pedagogik muloqot mazmuni va tuzilishi.
43. Kurs ishini amaliy faoliyatda loyihalash.
44. Bitiruv malakaviy ishni amaliy faoliyatda loyihalash.
45. Magistrlik dissertatsiyasi tayyorlash.
46. Pedagogika fanlarini o'qitishning didaktik ta'minotini yaratish.
47. Pedagogika fanlaridan darsliklar va o'quv metodik qo'llanmalar, elektron darsliklar, portfolio, o'quv kursining elektron-ta'lim resurslarini va sillabusini yaratish.
48. Shaxsning rivojlanishi, tarbiyasi va ijtimoiylashuvi.
49. Yaxlit pedagogik jarayon.
50. Didaktika-pedagogik ta'lim nazariyasi. O'qitish jarayoni yaxlit tizim sifatida.
51. Ta'lim mazmuni.
52. Ta'lim metodlari va vositalari.
53. Ta'limni tashkil etish shakllari va turlari.
54. STEAM ta'lim (STEAM education).
55. O'quvchilarning bilim ko'nikma va malakalarini tashxis etish.
56. O'quvchilarning bilim ko'nikma va malakalarini tashxis etish.
57. Tarbiya jarayonining mohiyati va mazmuni. Tarbiya qonuniyatlari va tamoyillari
58. Jamoa tarbiya ob'ekti va sub'ekti sifatida.
59. Tarbiyaning umumiy metodlari.
60. O'quvchilarni ilmiy dunyoqarashini shallantirish. Aqliy tarbiya va tarbiya turlari.
61. Xalqaro baholash dasturlari (Programme for exe International Assessment).
62. STEAM ta'lim dasturlari. STEAM texnologiyalarining ahamiyati.
63. Xalqaro baholash dasturlari. PIRLS haqida tushuncha.
64. TIMSS xalqaro baholash dasturining mohiyati. TRIZ texnologiyasi va uning ahamiyati.
65. Iqtisodiy rivojlangan xorijiy mamlakatlarda ta'lim tizimi.
66. Oilada tarbiya asoslari.

67. Boshlang'ich ta'lim fanlarini o'qitilish jarayonida sharq mutafakkirlari merosidan foydalanish. (Tabiiy fanlar darslari misolida).
68. Jahon pedagogikasi fanining rivojlanish tarixi bayoni. Yan Amos Komenskiyning pedagogik sistemasi.
69. Pedagogika tarixi kursiga kirish. Eng qadimgi davrlardan VII asrgacha ta'lim tarbiya va pedagogik fikrlar.
70. "Avesto" eng qadimgi davrlarning madaniy yozma yodgorligi
71. Sharq uyg'onish davrida pedagogik fikr tarakkiyoti (Al-Xorazmiy, Al-Forobiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sinoning ta'lim- tarbiyaga oid qarashlari.
72. XIV-XVI asrlarda Movarounnaxrda ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar.
73. XVII—XIX-asrlarning birinchi yarmida ta'lim, maktab va pedagogik fikrlar.
74. XIX asr 2-yarmi va XX-asr boshlarida ta'lim va pedagogik fikrlar (ta'lim-tarbiya taraqqiyotidagi tutgan o'rni).
75. Tarbiya jarayonining mohiyati va mazmuni. Tarbiya qonuniyatlari va tamoyillari.
76. Fuqarolik tarbiyasi. Talabalarning yuksak ma'naviy-axloqiy tarbiyasi.
77. O'quvchilarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash.
78. O'qituvchining pedagogik mahorati tushunchasi mazmuni ijtimoiy-tarixiy rivoji.
79. O'qituvchi kasbning jamiyatda tutgan o'mi.
80. Pedagogik faoliyatlar tizimi.
81. O'qituvchi faoliyatining asosiy yo'nalishlari.
82. Qobiliyat va bilim.
83. Qobiliyatga yaqin turadigan tushunchalar.
84. Pedagogikada o'qituvchi qobiliyati va uning ijodkorligi.
85. Kasbiy faoliyatning ta'lim mazmunini belgilovchi sifatleri o'qituvchining ijodkorligida namoyon bo'lishi.
86. Iqtidor, iste'dod, daholik, talant, o'qituvchi intellektining asosiy sifatleri va xususiyatlari..
87. Materiallarning oddiydan murakkablikka o'tish jarayoni.
88. Dars materiallarini ilmiyligi.
89. Dars materiallarning oddiydan murakkablikka o'tish jarayoni.
90. Dars mazmuninig tushunarlik darajasi.
91. Zamonaviy o'qituvchiga qoyiladigan talablar mazmuni va uning fazilatlari, vazifasi, burchi, mas'uliyatlari.
92. Maktabni boshqarish haqida tushuncha?
93. Maktab direktori va uning vazifalari?
94. Zamonaviy maktabni boshqarishga qo'yilgan talablar?
95. Boshlang'ich maktabda innovatsiya.
96. Boshlang'ich maktabda innovatsion jarayon.
97. Innovatsiya va integratsiyaning o'zaro aloqadorligi.
98. Boshlang'ich ta'lim pedagogikasida ta'lim qonuniyatlari, qoidalari va prinsiplari.
99. Boshlang'ich maktabda pedagogik jarayonning zamonaviy tendensiyalari va texnologiyalari.
100. Boshlang'ich maktabda integratsiyalashgan ta'limdan foydalanish.

III darajali savollar (Qiyin)

1. Pedagogika shaxs tarbiyasi va rivojlanishi to'g'risidagi fan.
2. Zamonaviy darslarni tashkil etishda ta'lim metodlaridan foydalanish.
3. Ta'limni tashkil etish turlari va shakllari.
4. Ta'limni tashkil etishning yordamchi shakllari.
5. Ta'limni tashxis etish jarayoni.
6. O'quvchilarni baholash mezonlari.
7. O'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini nazorat qilish turlari, shakl va metodlari.

8. Pedagogik faoliyatda tarbiya turlari va usullaridan foydalanish.
9. STEAM ta'lim dasturlari. STEAM texnologiyalarining ahamiyati.
10. Xalqaro baholash dasturlari. PIRLS haqida tushuncha.
11. TIMSS xalqaro baholash dasturining mohiyati.
12. Iqtisodiy rivojlangan xorijiy mamlakatlarda ta'lim tizimi.
13. Oilada tarbiya asoslari.
14. Boshlang'ich ta'lim fanlarini o'qitilish jarayonida sharq mutafakkirlari merosidan foydalanish. (Tabiiy fanlar darslari misolida).
15. Jahon pedagogikasi fanining rivojlanish tarixi bayoni. Yan Amos Komenskiyning pedagogik sistemasi.
16. Pedagogika tarixi kursiga kirish. Eng qadimgi davrlardan VII asrgacha ta'lim tarbiya va pedagogik fikrlar.
17. "Avesto" eng qadimgi davrlarning madaniy yozma yodgorligi.
18. Sharq uyg'onish davrida pedagogik fikr taraqqiyoti (Al-Xorazmiy, Al-Forobiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sinoning ta'lim- tarbiyaga oid qarashlari).
19. XIV-XVI asrlarda Movarounnaxrda ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar.
20. XVII—XIX-asrlarning birinchi yarmida ta'lim, maktab va pedagogik fikrlar.
21. XIX asr 2-yarmi va XX-asr boshlarida ta'lim va pedagogik fikrlar (ta'lim-tarbiya taraqqiyotidagi tutgan o'rni).
22. Tarbiya jarayonining mohiyati va mazmuni. Tarbiya qonuniyatlari va tamoyillari.
23. Fuqarolik tarbiyasi. Talabalarning yuksak ma'naviy-axloqiy tarbiyasi.
24. O'quvchilarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash.
25. Nafosat tarbiyasi. Uning maqsadi va vazifalari.
26. Mehnat tarbiyasi. Uning maqsadi va vazifalari.
27. Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ekologik tarbiya berishning maqsad va vazifalari.
28. Pedagogika shaxs tarbiyasi va rivojlanishi to'g'risidagi fan.
29. Xalqaro baholash dasturlari (Programme for exe International Assessment)
30. Pedagogik kreativlikka qanday sifatlar xos?
31. Pedagoglarda qanday ijodiy-pedagogik faoliyat malakalari mavjud bo'lishi zarur?
32. Shaxsda kreativlik sifatlarini rivojlantirishning qanday yo'llari mavjud?
33. Pedagoglarning kreativligini ifodalovchi belgilar nimalarda aks etadi?
34. Shaxs kreativligini rivojlantirishning ustuvor tamoyillari qaysilar?
35. Pedagoglarning kreativlik imkoniyatlari nimalarda aks etadi?
36. Pedagoglar kreativlik imkoniyatlarining tarkibiy asoslari nimalardan iborat?
37. Pedagoglarning kreativlik imkoniyati qanday mezonlar yordamida aniqlanadi?
38. Pedagoglarning kreativlik imkoniyati qanday darajalarda namoyon bo'ladi?
39. Maktabni rivojlantirish dasturi.
40. Rivojlantirish muhitida maktab ichki ishini tashkil etish.
41. Zamonaviy, ilg'or innovatsion texnologiyalarni o'zlashtirish va o'quv jarayoniga tadbiq etish.
42. Maktab hayotini insonparvarlashtirish, demokratlashtirish va liberallashtirish.
43. Boshqaruv madaniyati prinsiplari.
44. Boshlang'ich maktabda innovatsiya.
45. Boshlang'ich maktabda innovatsion jarayon.
46. Innovatsiya va integratsiyaning o'zaro aloqadorligi.
47. Masofaviy ta'limda innovatsiyaning roli.
48. Boshlang'ich ta'lim fanlarini o'qitishda innovatsion yondashuv.
49. Deviant xulq ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida.
50. Boshlang'ich ta'lim pedagogikasining rivojlanishida umumiy va xalq pedagogikasining o'rni.

Baholash mezonlari

Kirish sinovi yozma ravishda o'tkazilishi belgilangan bo'lib, 100 ballik mezon

asosida baholanadi.

Talabalar javob yozishi lozim bo'lgan variantlarda 5 tadan savol bo'lib, ular mutaxassislikning tayanch fanlari - optika, molekulyar optika, molekulyar spektroskopiya fanlari asosida tuzilgan va har bir savolning javobiga maksimal 20 balldan ajratiladi.

Har qaysi savolga yozgan javobi quyidagicha baholanadi:

Har bir savol uchun ball	Yozgan javobiga qo'yiladigan talablar
17,0-20,0	Qo'yilgan savolga to'liq javob bergan. Nazariy jihatlarini yoritishda xatolik va chalkashlikka yo'l qo'yilmagan. Mustaqil ravishda mushohada yuritib bayon etilgan. Amaliy misollar bilan asoslab bayon etilgan. Xulosani to'g'ri shakllantirgan. Fikrlar erkin bayon etilgan.
13,9-16,9	Savolning mohiyatini tushungan. Javobni yoritib bera olgan. Amaliy misollar keltirilgan. Tasavvurga ega. Qisqacha xulosa bergan. Fikrlarni sodda bayon etgan.
10,7-13,8	Savol mohiyatini tushungan. Javob yoritilgan, qisqa shaklda. Misollar bilan asoslanmagan. Xulosa qilingan.
0-10,6	Savolning ayrim elementlarigina yoritilgan, yoki umuman yoritilmagan. Savol bo'yicha aniq tasavvurga ega emas.

ADABIYOTLAR

1. Atayeva N., Rasulova F., Xasanov S. Umumiy pedagogika. 1-kitob – T., 2011
2. Atayeva N., Salayeva M., Xasanov S. Umumiy pedagogika. 2-kitob – T., 2013
3. Голованова Н.Ф. Общая педагогика. Учебное пособие. – М., 2005
4. Mavlonova R. va boshqalar. Pedagogika. Darslik. – T., 2001
5. Pedagogika. (M.To'xtaxodjayevaning umumiy tahriri ostida). Darslik – T., 2010
6. Pedagogika. (A.Munavvarovning umumiy tahriri ostida). O'quv qo'llanma – T., 1996
7. Aslonova O.P.Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi, innovatsiyasi, va integratsiyasi. Uslubiy qo'llanma. Qarshi. "Fan va ta'lim", 2020. -143 bet
8. Shodiyev R.D., Aslonova O.P.Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi, innovatsiyasi, va integratsiyasi. Darslik . Qarshi. "Fan va ta'lim", 2021. -150 bet